

Brandweer Nederland
t.a.v. portefeuillehouder Arbeidsveiligheid
mevr. E. Lieben
Postbus 7010
6801 HA Arnhem

Betreft : Incidentbestrijding en Arbeidsveiligheid
Datum : 3 februari 2020
Kopie : Veiligheidsberaad
Inspectie SZW
Minister van Justitie en Veiligheid
Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Geachte mevrouw Lieben,

De gezamenlijke vakorganisaties FNV, CNV, CMHF, BVB en VBV hechten aan de bevordering van gezonde en veilige arbeidsomstandigheden voor de medewerkers, werkzaam in de 25 veiligheidsregio's. In deze brief brengen wij een viertal onderwerpen onder uw aandacht in de verwachting dat u, in uw rol als portefeuillehouder arbeidsveiligheid, hierover op korte termijn met ons in gesprek gaat.

Arbocatalogus

De voorzitter van de vakgroep arbeidsveiligheid van Brandweer Nederland stelde 18 december jl. in een mailbericht dat de adviescommissie arbeidsveiligheid, bestaande uit vertegenwoordigers van FNV, CNV, CMHF, BVB en VBV, in 2018 betrokken was bij de vaststelling van de arbocatalogus. Dat is een vergissing.

De laatste bijeenkomst van de adviescommissie vond plaats op 6 december 2017 in Zoetermeer. De bijeenkomst van 21 juni 2018, waar de arbocatalogus geagendeerd stond, werd daags tevoren door dhr. Polman, beleidsmedewerker van Brandweer Nederland, geannuleerd. Bij brief van 13 juli 2018 heeft u de Raad van Brandweercommandanten geïnformeerd over de totstandkoming van de 'Arbocatalogus Brandweer' en blijkt dat deze is gepubliceerd met de logo's van de deelnemende vakorganisaties.

Nu doet zich de vraag voor, nadat de bespreking van de arbocatalogus in juni 2018 niet is doorgegaan en er nadien geen enkele bijeenkomst meer is geweest, op grond waarvan u veronderstelt dat de vakorganisaties hebben ingestemd met de gepubliceerde inhoud? Op onze vraag aan Brandweer Nederland / het IFV wanneer en wie heeft getekend voor akkoord, kregen wij enige dagen later handtekeningvellen die bij de behandeling van de stukken tijdens de vergadering van 16 december 2015 zijn gezet bij stukken die toen nog naar SZW gestuurd dienden te worden en nadien op verschillende punten - op aanwijzing van SZW - nog ingrijpend gewijzigd zijn, zoals bijvoorbeeld de 'Brancherichtlijn Brandweeroptreden bij asbestincidenten'. De 'Werkinstructie Werken onder overdruk brandweer' uit 2013 is zelfs in zijn geheel vervangen/verdwenen. Deze handelswijze lijkt ons niet rechtmatig en niet in overeenstemming met gemaakte afspraken.

Landelijk kader Uitruk op Maat

Het begrip 'brancherichtlijn', in relatie met de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel, brengt ons bij het landelijk kader 'Uitruk op Maat' (hierna: UoM). Zoals u weet bestaat er op de werkvloer nauwelijks tot geen draagvlak voor dit landelijk kader UoM en zijn het werkveld en de vakorganisaties niet betrokken bij de totstandkoming en besluitvorming. Desondanks hanteert de Inspectie JenV het landelijk kader UoM als brancherichtlijn. Als motivering voor dit standpunt geeft de Inspectie JenV desgevraagd aan:

"Het kader UoM geeft invulling aan een aantal begrippen en uitgangspunten met betrekking tot het toepassen van een afwijkende voertuigbezetting. Het is opgesteld door het werkveld, de 'professie'. Vandaar dat de Inspectie het beschouwt als een 'professionele' standaard."

Met het 'invulling geven aan een aantal begrippen en uitgangspunten' doelt de Inspectie JenV op twee voorwaarden (voorzien in een gelijkwaardig niveau van brandweezorg en ten tweede mag geen afbreuk worden gedaan aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel) die het Veiligheidsberaad ten behoeve van landelijke uniformiteit nader heeft uitgewerkt in het landelijk kader UoM.

Los van de vraag of het Veiligheidsberaad deze kaderstellende bevoegdheid toekomt, vinden wij de Inspectie JenV in haar landelijk rapport¹ ook opvallend mild als het gaat om de wijze waarop de 25 veiligheidsregio's invulling hebben gegeven aan deze voorwaarden. Uit het onderzoek van de Inspectie blijkt namelijk dat het merendeel van de veiligheidsregio's de in 2010 overeengekomen voorwaarden niet heeft opgevolgd. Vooral waar het gaat om het borgen van de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Dat vinden wij zorgwekkend en roepen u op om met ons te komen tot een breed gedragen landelijk kader.

Doorontwikkeling specialisme Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS)

Het bestrijden van incidenten met gevaarlijke stoffen (IBGS) is één van de vier kerntaken van de brandweer. De brandweer staat met kennis en materieel paraat om incidenten te bestrijden en erger te voorkomen. Het Veiligheidsberaad heeft de minister van JenV verzocht om de veiligheidsregio's de ruimte te geven om de doorontwikkeling van het specialisme IBGS verder vorm te geven, vooruitlopend op de aanpassing van de regelgeving hieromtrent. De minister op zijn beurt geeft aan dat hij ervan uitgaat dat er bij de vakorganisaties breed draagvlak is voor deze doorontwikkeling. Dat is een misverstand omdat wij hierbij niet betrokken zijn.

Ons uitgangspunt is om het brandweerpersoneel geen onnodige risico's te laten lopen bij incidenten met gevaarlijk stoffen. Uit observaties uit het veld blijkt dat regio's al volop anticiperen op deze doorontwikkeling en vooruitlopen op de aanpassing van wettelijke kaders door bijvoorbeeld het chemiepak in de standaardbepakking van de tankautospuit te laten vervallen en te vervangen door een basis vuilwerkpak, en gaspakkenteams en ontsmettingseenheden op te heffen. Een duidelijk inzicht in de operationele uitgangspunten en daarmee een voldoende kwaliteitsniveau voor de burgers en de veiligheid van het personeel zoals vastgelegd in de Arbeidsomstandighedenwet en het Bvr, ontbreekt in veel gevallen. Wij zien de kwaliteitsverbetering ten opzichte van de huidige situatie graag per veiligheidsregio aangetoond.

Gebiedsgerichte opkomsttijden

De vakorganisaties hebben met Brandweer Nederland samengewerkt aan de totstandkoming van een uniforme systematiek voor gebiedsgerichte opkomsttijden. Daarbij was voor de vakorganisaties het element 'slagkracht' van essentieel belang in het nieuwe systeem. Dat lijkt nu, na onze instemming met het systeem, door verschillende regio's als 'bijzaak' te worden beschouwd en blijkt dat de nieuwe systematiek kennelijk de ruimte biedt om tankautospuiten en personeel af te voeren en de slagkracht van de brandweer te reduceren tot het wettelijk minimumniveau. Dat was niet de bedoeling van het nieuwe systeem.

De slagkracht van de brandweer is immers essentieel in het borgen van de veiligheid van burgers en brandweerpersoneel. De stelling dat een normenkader voor slagkracht ontbreekt onderschrijven wij niet. De uitgangspunten en uitrukvoorstellen zoals die zijn opgenomen in de Leidraad Repressieve Basisbrandweezorg zijn immers gebaseerd op elementaire risicofactoren en ervaringen uit de praktijk. Een andere – brandweerkundig onderbouwde - benaderingswijze voor de onderbouwing van de slagkracht (h)erkennen wij tot dusver niet. Het normenkader uit de Leidraad Repressieve Basisbrandweezorg beschouwen wij derhalve als professionele norm voor de slagkracht van de brandweer.

Samenvatting

Wij constateren dat er nog veel te verbeteren is. Daarom willen wij graag op korte termijn bovenstaande onderwerpen met u bespreken. Een uitnodiging uwerzijds zien wij gaarne per omgaande tegemoet.

Met vriendelijke groeten,

De gezamenlijke vakorganisaties:

Frans Carbo – FNV Overheid, Bart Schnoor – CNV Overheid, Peter Leenders - CMHF, Barry Douma - BVB Amsterdam en Marcel Dokter - VBV.

¹ Inspectie Justitie en Veiligheid: Eindrapportage inspectieonderzoek Inrichting repressieve brandweezorg, 23 mei 2018